

Asia: VN/2745/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi opioidiyliaannostusten vastalääkkeistä sekä laiksi lääkelain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1–3 § Lain soveltamisala ja määritelmät

Lain soveltamisala ja määritelmät ovat selkeät, kattavat ja riittävän rajatut, kun tavoitteena on opioidiyliaannostusten vastalääkkeiden jakelu riskiryhmille ja heidän läheisilleen, sekä yliannostuskuolemien ehkäisy.

4–5 § Jakelun maksuttomuus ja nimettömyys

KoKoA ry kannattaa naloksonisuihkeiden olevan maksuttomia riskiryhmiin kuuluville ja heidän läheisilleen. Myös nimettömyys on oleellista ko. riskiryhmän kokeman stigman takia. Riskiryhmiin kuuluvat asioivat mieluiten pääasiassa matalan kynnyksen päihdepalveluissa ja jalkautuvan työn tekijöiden kanssa, joilla tulisi olla mahdollisuus jakaa vastalääkettä ja ohjeistaa sen käyttöön.

Kynnys hakea ja saada vastalääkettä tulee säilyttää mahdollisimman matalana, tästä syystä nimettömyys ja maksuttomuus ovat oleellisessa osassa siinä, että vastalääke tulee ylipäättään tarvittaessa saataville

5 § Jakeluun liittyvät velvollisuudet

Päihdejärjestöjen työntekijät tarvitsevat lupien lisäksi koulutusta vastalääkkeen toiminnasta, joten nykyisessä järjestöjen rahoitusta leikkaavasta poliittisesta ilmapiiristä huolimatta järjestöille on taattava resurssit myös kouluttaa oma väkensä naloksonin jakelua, käyttöä ja käytön ohjeistamista varten.

Tärkeää on myös korostaa ensihoidon paikalle hälyttämistä, sillä naloksonin vaikutus on joka tapauksessa lyhytaikainen.

6 § Jakelu osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajan muuta lääkehuoltoa

Kannatamme naloksoniannosten jakamista myös päihdepoliklinikkojen asiakkaille. Päihdepalveluista löytyy jo tietoa naloksonin tehokkuudesta opioidien aiheuttaman hengityslaman kumoamiseen, sekä osaamista ohjeistaa asiakkaita tai läheisiä sen käytössä.

Lisäksi pyydämme arvioimaan, tulisiko naloksonin saatavuutta selvittää myös sellaisissa kotitalouksissa, joissa on erityinen opioidiyliaannostuksen riski esimerkiksi vahvan opioidilääkityksen, monilääkityksen tai muun tunnistetun riskitekijän vuoksi. Tämä voisi tapahtua terveydenhuollon ammattilaisten harkinnan perusteella.

Mahdollisia kanavia voivat olla esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, perhepalvelut sekä muut luottamukselliset matalan kynnyksen kontaktit.

Kommenttinne lääkelain muutoksista (7§, 62 §, 65 §)

Kannatamme lääkelain muuttamista lakiluonnoksessa esitetyn kaltaisena.

Esityksen vaikutukset

Lakiesityksen todellinen vaikutus on ihmishengen mittaamattomuus. Yksikin estetty turha kuolema on onnistuminen, eikä sille voi mitata rahallista arvoa. Kaiken lisäksi naloksoni nenäsumutteena on matalalla kynnyksellä helppokäyttöinen ja kustannustehokas lääke, joka todistetusti pelastaa ihmishenkiä. Jos sitä ei ole helpommin saatavilla, eivät kuolematkaan vähene.

Usein vakava opioidien ja pistämällä tapahtuva käyttö ovat seurausta pidemmästä päihde- ja palvelupolusta, johon olisi ollut mahdollista puuttua aiemmin. Monet toipuvat myös hyvin vakavista päihdeongelmista, kun he saavat oikea-aikaista apua, kohtaamista ja mahdollisuuden kiinnittyä palveluihin.

Kukaan ei ole toivoton tapaus, tämä riedetään järjestökentällä erittäin hyvin.

Muut esitysluonnokseen liittyvät kommentit

Korostamme sitä, että naloksoni on vastalääke eikä huumaaava lääke, eikä sillä ole väärinkäyttöpotentiaalia.

Eurooppalaisten tutkimusten mukaan naloksoni ei millään tavalla ole lisännyt holtitonta opioidien käyttöä, sillä itse kokemus yliannostuksesta selviämisestä on jo niin epämiellyttävä, ettei edes tieto olemassa olevasta vastalääkkeestä saa ketään ottamaan tahallaan liikaa aineita.

Naloksonia tulisi verrata ensiapuvälineeseen, kuten defibrillattoriin tai ensisammuttimeen: se on tarkoitettu tilanteisiin, joissa nopea toiminta voi estää kuoleman.

Nieminen Riikka
KoKoA - Koulutetut Kokemusasiantuntijat ry

Mallander Jasper

KoKoA - Koulutetut Kokemusasiantuntijat ry - Vastuuvalmistelija Jasper

Mallander